

INTERPROFESSIELE STANDAARD

Bijwerkingen aan huid- en nagels door oncologische behandeling

▼ HUIDVERANDERINGEN

Classificatie volgens NCI versie 5.0		Chemotherapie (hand-voetsyndroom)			Doelgerichte therapie (hand-voet-huidreactie)		
Gradering	Definitie	Klinische bevindingen	Behandeling	Follow-up	Klinische bevindingen (Nb. ontstaat typisch op plekken met verhoogde druk en wrijving)	Behandeling	Follow-up
1	Minimale huidveranderingen of dermatitis, zonder pijn	Erytheem, oedeem, hyperkeratose	Continueren therapie - Algemene maatregelen* - Aanvullende maatregelen door podotherapeut** (indien geïndiceerd)	Oncologische behandelteam: 14 dagen Podotherapeut: Afhankelijk van mate van bijwerking en gekozen behandeling	Erytheem, oedeem, hyperkeratose	Continueren therapie - Lokaal analgetica (lidocaïne crème) - Algemene maatregelen* - Aanvullende maatregelen door podotherapeut** (indien geïndiceerd)	Oncologische behandelteam: 14 dagen - Bij verbetering continueren - Bij verslechtering of bij stabilisering behandelen conform graad 2 Podotherapeut: Afhankelijk van mate van bijwerking en gekozen behandeling
2	Huidveranderingen met pijn, met beperkende instrumentele ADL (zoals telefoneren, boodschappen doen)	Desquamatie/peeling (vervelling), blaren, bloeding, fissuren, oedeem, hyperkeratose	Mogelijk onderbreking behandeling tot bijwerking afneemt tot een graad 1/0 - Algemene maatregelen* - Aanvullende maatregelen door podotherapeut** (indien geïndiceerd)	Oncologische behandelteam: 14 dagen Podotherapeut: Afhankelijk van mate van bijwerking en gekozen behandeling	Desquamatie/peeling (vervelling), blaren, bloeding, fissuren, oedeem, hyperkeratose	Continueren therapie - Lokaal hoge klasse dermatocorticosteroiden 2dd - Lokale analgetica (lidocaïne crème) - Orale analgetica - Algemene maatregelen* - Aanvullende maatregelen door podotherapeut** (indien geïndiceerd)	Oncologische behandelteam: 14 dagen - Bij verbetering continueren - Bij verslechtering of bij stabilisering behandelen conform graad 3 Podotherapeut: Afhankelijk van mate van bijwerking en gekozen behandeling
3	Ernstige huidveranderingen met pijn, met beperkende zelfzorg ADL (zoals douchen, toiletbezoek, aankleden)	Desquamatie/peeling (vervelling), blaren, bloeding, fissuren, oedeem, hyperkeratose	Mogelijk onderbreking behandeling tot bijwerking afneemt tot een graad 1/0, in combinatie met dosisverlaging - Algemene maatregelen* - Aanvullende maatregelen door podotherapeut** (indien geïndiceerd)	Oncologische behandelteam: 14 dagen Podotherapeut: Afhankelijk van mate van bijwerking en gekozen behandeling	Desquamatie/peeling (vervelling), blaren, bloeding, fissuren, oedeem, hyperkeratose	Dosis interruptie (7 dagen of tot graad 0), herstart met lagere dosis, als er geen recidief optreedt dan kan de gewenste dosis geprobeerd worden - Lokaal hoge klasse dermatocorticosteroiden 2dd - Lokale analgetica (lidocaïne crème) - Orale analgetica - Algemene maatregelen* - Aanvullende maatregelen door podotherapeut** (indien geïndiceerd)	14 dagen - Bij verbetering continueren, - Bij verslechtering of bij stabilisering stop Podotherapeut: Afhankelijk van mate van bijwerking en gekozen behandeling
4	Levensbedreigende bijwerkingen, directe interventie geïndiceerd. Deze categorie is niet van toepassing op bijwerkingen aan huid- en nagels door oncologische behandeling						
5	Overlijden gerelateerd aan bijwerkingen. Deze categorie is niet van toepassing op bijwerkingen aan huid- en nagels door oncologische behandeling						

*Algemene maatregelen huid

- 3 dd vette creme (met 10% ureum)
- Vroegdiagnostiek ten aanzien van huid- of nagellaesies
- Advisering met betrekking tot schoeisel, sokken en huidverzorging
- Educatie en stimuleren van zelfmanagement en hygiëne

**Aanvullende behandelingen en hulpmiddelen t.b.v. preventie/behandeling (door podotherapeut)- indien geïndiceerd:

- Behandelplan voetzorg/instrumentele behandeling
- Het toepassen van orthesiologie
- Het uitvoeren van schoenmodificaties
- Drukontlastende vilttherapie
- Het aanmeten van podotherapeutische zolen voor optimaliseren comfort en drukregulatie

Dit overzicht is bedoeld als leidraad en geeft een indicatie. Hieraan kunnen geen rechten worden ontleend. de podotherapeut handelt te allen tijde in overleg met het oncologisch behandelteam.

▼ NAGELVERANDERINGEN

Overgenomen van gradering HFS		Chemotherapie			Doelgerichte therapie		
Gradering	Definitie	Klinische bevindingen	Behandeling	Follow-up	Klinische bevindingen	Behandeling	Follow-up
1	Minimale nagelveranderingen, zonder pijn	Nagel verkleuring	Continueren therapie	Geen	Paronychia - Asymptomatische afwijkingen of milde symptomen Nagelwaloedeem en/of erytheem Nagelwalerytheem en/of onderbroken cuticula	Continueren therapie - Antiseptische maatregelen - Lokaal corticosteroiden: betamethason valeraat 0,1% crème 2dd en lokaal antibioticum: fusidinezuur crème (Lokaal tacrolimus 0,1% zalf) (Lokaal adapaleen gel) - Taping - Koelen - Algemene maatregelen* - Aanvullende maatregelen door podotherapeut** (indien geïndiceerd)	Oncologisch behandelteam: 14 dagen Podotherapeut: Afhankelijk van mate van bijwerking en gekozen behandeling
		Onycholyse (asymptomatisch)	- Algemene maatregelen*				
		Longitudinale en/of transversale groeven (Beau's line) Longitudinale en/of transversale gepigmenteerde lijnen (Muehrcke's line) Splinterbloeding in de nagel Leukonychia (leukonychia punctata, leukonychia striata, leukonychia totalis) Lunula verkleuring					
		Paronychia (nagelwal verdikking of roodheid)	- Algemene maatregelen* - Aanvullende maatregelen door podotherapeut** (indien geïndiceerd)	Afhankelijk van mate van bijwerking en gekozen behandeling			
		Pijnloze subunguale haematomen	- Antiseptische maatregelen - Algemene maatregelen* - Aanvullende maatregelen door podotherapeut** (indien geïndiceerd)	Oncologisch behandelteam: 14 dagen, beoordeling ontstaan onycholyse Podotherapeut: Afhankelijk van mate van bijwerking en gekozen behandeling			
2	Nagelveranderingen met pijn, met beperkende instrumentele ADL (zoals telefoneren, boodschappen doen)	Onycholyse (non-hemorragisch)	- Nagels kort houden - Algemene maatregelen* - Aanvullende maatregelen door podotherapeut** (indien geïndiceerd) - Antiseptische maatregelen	Podotherapeut: Afhankelijk van mate van bijwerking en gekozen behandeling	Paronychia – Beperking ADL Nagelwaloedeem met pijn en/of Nagelwalerytheem met pijn En/of Exsudatie En/of Nagelplaat loslating	Geen dosis modificatie - Antiseptische maatregelen - Wekelijks aanstippen met zilvernitraat - Lokaal corticosteroiden: betamethason valeraat 0,1% crème 2dd en lokaal antibioticum: fusidinezuur crème (Lokaal tacrolimus 0,1% zalf) (Lokaal adapaleen gel) - Taping - Koelen - Systemische tetracyclines langdurig (> 6 weken) - Bij vermoeden van een infectie kweken en antibioticum per os - Algemene maatregelen* - Aanvullende maatregelen door podotherapeut** (indien geïndiceerd)	Oncologisch behandelteam: Consult dermatoloog en controle 14 dagen Podotherapeut: Afhankelijk van mate van bijwerking en gekozen behandeling
		Onycholyse (hemorragisch)	- Antiseptische maatregelen - Lokaal corticosteroiden: betamethason valeraat 0,1% crème en lokaal antibioticum: fusidinezuur crème - Algemene maatregelen* - Nagels kort houden - Aanvullende maatregelen door podotherapeut** (indien geïndiceerd)	Oncologisch behandelteam: 14 dagen Podotherapeut: Afhankelijk van mate van bijwerking en gekozen behandeling			

Overgenomen van gradering HFS		Chemotherapie			Doelgerichte therapie		
Gradering	Definitie	Klinische bevindingen	Behandeling	Follow-up	Klinische bevindingen	Behandeling	Follow-up
2		Paronychia	<p>Geen dosis modificatie</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lokaal corticosteroiden: betamethason valeraat 0,1% crème icm azijnzuur baden <i>of</i> - Topicaal povidon-jodium 2 dd <i>of</i> - Lokaal corticosteroiden i.c.m. lokaal antibiotica i.c.m. lokaal antimycoticum - Bij vermoeden van een infectie kweken en antibioticum per os - Algemene maatregelen* - Aanvullende maatregelen door podotherapeut** (indien geïndiceerd) 	<p>Oncologisch behandelteam: 14 dagen</p> <p>Podotherapeut: Afhankelijk van mate van bijwerking en gekozen behandeling</p>			
		Pijnlijk subunguaal hematoom	<ul style="list-style-type: none"> - Antiseptische maatregelen - Pijnstilling - Hematoom <25% draineren - Hematoom >25% avulsie - Algemene maatregelen* - Aanvullende maatregelen door podotherapeut** (indien geïndiceerd) 	<p>Oncologisch behandelteam: 14 dagen</p> <p>Podotherapeut: Afhankelijk van mate van bijwerking en gekozen behandeling</p>			
		Pijnlijk subunguaal hematoom met onycholyse	<ul style="list-style-type: none"> - Nagelplaatverwijdering * Normaal nagelbed <ul style="list-style-type: none"> - geen therapie * Erosie nagelbed <ul style="list-style-type: none"> - Antiseptische maatregelen - Lokaal corticosteroiden: betamethason valeraat 0,1% crème - 2 weken antibioticum per os * Subunguaal pyogeen granuloom <ul style="list-style-type: none"> - Curettage - Antiseptische maatregelen - Lokaal corticosteroiden: betamethason valeraat 0,1% crème - 2 weken antibioticum per os Algemene maatregelen* <ul style="list-style-type: none"> - Aanvullende maatregelen door podotherapeut** (indien geïndiceerd) 	<p>Oncologisch behandelteam: 14 dagen</p> <p>Podotherapeut: Afhankelijk van mate van bijwerking en gekozen behandeling</p>			
		Subunguaal abces	<ul style="list-style-type: none"> - Antiseptische maatregelen - Draineren - Algemene maatregelen* - Aanvullende maatregelen door podotherapeut** (indien geïndiceerd) 	<p>Oncologisch behandelteam: 14 dagen</p> <p>Podotherapeut: Afhankelijk van mate van bijwerking en gekozen behandeling</p>			

Overgenomen van gradering HFS		Chemotherapie			Doelgerichte therapie		
Gradering	Definitie	Klinische bevindingen	Behandeling	Follow-up	Klinische bevindingen	Behandeling	Follow-up
3	Ernstige nagelafwijkingen met pijn, met beperkende zelfzorg ADL (zoals douchen, toiletbezoek, aankleden)	Paronychia	Dosis modificatie cfr protocol - Bij vermoeden van een infectie kweken en antibioticum per os - Nagelavulsie indien nodig - Algemene maatregelen* - Aanvullende maatregelen door podotherapeut** (indien geïndiceerd)	Oncologisch behandelteam: 14 dagen Podotherapeut: Afhankelijk van mate van bijwerking en gekozen behandeling	Paronychia Pyogeen granuloom Hypergranulatie	Dosis interruptie en herstart bij graad 2 met een lagere dosis - Antiseptische maatregelen - Lokaal corticosteroiden: betamethason valeraat 0,1% crème 2dd en lokaal antibioticum: fusidinezuur crème - Taping - Koelen - Systemische tetracyclines langdurig (> 6 weken) - Bij vermoeden van een infectie kweken en antibioticum per os - Behandeling pyogeen granuloom en hypergranulatie - Algemene maatregelen* - Aanvullende maatregelen door podotherapeut** (indien geïndiceerd)	Oncologisch behandelteam: Consult dermatoloog en controle 14 dagen Podotherapeut: Afhankelijk van mate van bijwerking en gekozen behandeling
		Paronychia met pyogeen granuloom	Dosis modificatie cfr protocol - Bij vermoeden van een infectie kweken en antibioticum per os - Nagelavulsie indien nodig - Pyogeen granuloom wekelijks aanstippen met zilvernitraat - Algemene maatregelen* - Aanvullende maatregelen door podotherapeut** (indien geïndiceerd)	Oncologisch behandelteam: 14 dagen Podotherapeut: Afhankelijk van mate van bijwerking en gekozen behandeling	<p>*Algemene maatregelen nagels:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vroegdiagnostiek ten aanzien van huid- of nagellaesies - advisering met betrekking tot schoeisel, sokken en huidverzorging - beperkt contact met water - vermijd trauma aan de nagels - educatie en stimuleren van zelfmanagement en hygiëne <p>**Aanvullende behandelingen en hulpmiddelen t.b.v. preventie/ behandeling (door podotherapeut) - indien geïndiceerd:</p> <ul style="list-style-type: none"> - behandelplan voetzorg/instrumentele behandeling - het toepassen van orthesiologie, nagelregulatie en reparatietechnieken. - drukontlastende vilttherapie 		
		Pijnlijke onycholyse met pus	- Antiseptische maatregelen - Lokaal corticosteroiden: betamethason valeraat 0,1% crème en lokaal antibioticum: fusidinezuur crème - Azitromycine 500 mg/dag 3 dagen - Algemene maatregelen* - Aanvullende maatregelen door podotherapeut** (indien geïndiceerd)	Oncologisch behandelteam: 14 dagen Podotherapeut: Afhankelijk van mate van bijwerking en gekozen behandeling			
		Pijnlijke onycholyse met periunguaal pyogeen granuloom	Antiseptische maatregelen - Curettage - Lokaal corticosteroiden: betamethason valeraat 0,1% crème Lokaal antibioticum: fusidinezuur crème - Algemene maatregelen* - Aanvullende maatregelen door podotherapeut** (indien geïndiceerd)	Oncologisch behandelteam: 14 dagen Podotherapeut: Afhankelijk van mate van bijwerking en gekozen behandeling			
4	Levensbedreigende bijwerkingen, directe interventie geïndiceerd. Deze categorie is niet van toepassing op bijwerkingen aan huid- en nagels door oncologische behandeling.						
5	Overlijden gerelateerd aan bijwerkingen. Deze categorie is niet van toepassing op bijwerkingen aan huid- en nagels door oncologische behandeling.						

De 'Interprofessionele standaard *Bijwerkingen aan huid en nagels door oncologische behandeling*' is een uitgave van:

Nederlandse Vereniging van Podotherapeuten
Laapersveld 71, 1213 VB Hilversum
secretariaat@podotherapie.nl
www.podotherapie.nl

Literatuurlijst
Scan de QR code voor het online raadplegen van de gebruikte literatuur

